

การวิเคราะห์เปรียบเทียบโครงสร้างและระบบการดำเนินงาน
ของธนาคารพาณิชย์ในประเทศไทย อังกฤษ และสหรัฐอเมริกา

นางสาว ปิยรัตน์ ศุภะนันท์

ศูนย์วิจัยทรัพยากร
002860
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาดำเนินการตามหลักสูตรปริญญาโท สาขาบริหารธุรกิจ

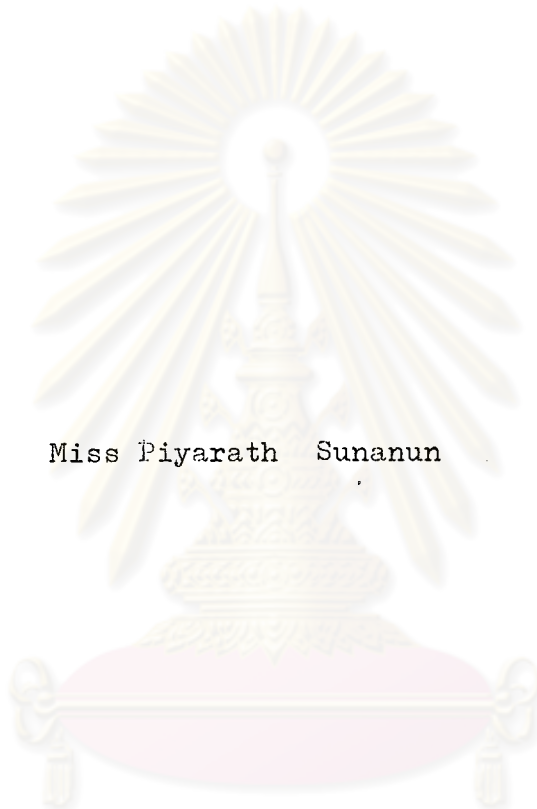
ภาควิชาธนาคารและการเงิน

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

2522

I16561941

A Comparative Analysis of the Structure and Operational System
of Commercial Bank in Thailand, United Kingdom and
The United States of America

Miss Piyarath Sunanun

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

A Thesis Submitted in Partial Fullfillment of the Requirements
for the Degree of Master of Accountancy
Department of Banking and Finance
Graduate School
Chulalongkorn University
1979

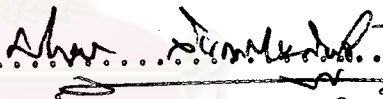
หัวข้อวิทยานิพนธ์ การวิเคราะห์เปรียบเทียบโครงสร้างและระบบการดำเนินงานของ
ธนาคารพาณิชย์ในประเทศไทย อังกฤษ และสหรัฐอเมริกา
โดย นางสาวปิยรัตน์ กุณะนันท์
ภาควิชา การธนาคารและการเงิน
อาจารย์ที่ปรึกษา นายปกรณ์ ทวีสิน
อาจารย์ วิชาชา ภูมิรัตน

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยเป็นส่วนหนึ่ง
ของการศึกษาค้นคว้าหลักสูตรปริญญาโทบัณฑิต

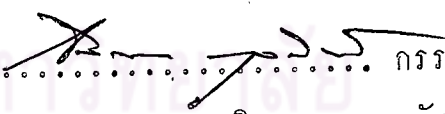
.... คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(รองศาสตราจารย์ ดร.สุประภัสร์ บุญนาค)

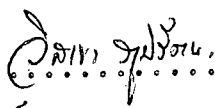
คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.... ประธานกรรมการ
(ศาสตราจารย์ สังวร บัญญัติกุล)

.... กรรมการ
(อาจารย์ ประยูร จินดาประภัสร์)

.... กรรมการ
(นายปกรณ์ ทวีสิน)

.... กรรมการ
(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ชลิตา ออยกุลนันท์)

.... กรรมการ
(อาจารย์ วิชาชา ภูมิรัตน)

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

หัวข้อวิทยานิพนธ์ การวิเคราะห์เปรียบเทียบโครงสร้างและระบบการดำเนินงานของ
 ธนาคารพาณิชย์ในประเทศไทย อังกฤษ และสหรัฐอเมริกา
 ชื่อ นิสิต นางสาว ปิยรัตน์ ศุภะนันท์
 อาจารย์ที่ปรึกษา นายปรกรณ์ ทวีสิน
 อาจารย์ วิชา ภูมิรัตน
 ภาควิชา ทดลองธนาคารและการเงิน
 ปีการศึกษา 2522

บทคัดย่อ

ธนาคารพาณิชย์ เป็นสถาบันการเงินที่มีความสำคัญยิ่งสถาบันหนึ่งในประเทศไทย ซึ่งความทันสมัยและก้าวหน้าในการดำเนินงานของธนาคารพาณิชย์จะมีส่วนช่วยให้ประชาชน ได้รับความสะดวกสบายในการใช้บริการมากขึ้น และมีผลทำให้ระบบเศรษฐกิจและการเงิน ของประเทศขยายตัว อย่างไรก็ตาม การดำเนินงานของธนาคารพาณิชย์ในประเทศไทยนั้น เป็นที่ยอมรับกันโดยทั่วไปว่าอยู่ในระดับที่ยังไม่ทัดเทียมกับต่างประเทศ ดังนั้นระบบการ ดำเนินงานของธนาคารพาณิชย์ที่ทันสมัยและก้าวหน้าจึงเป็นสิ่งที่น่าศึกษา เพื่อนำมาใช้เป็นแนว ทางในการปรับปรุง การดำเนินงานของธนาคารพาณิชย์ในประเทศไทย

วิทยานิพนธ์เรื่องนี้ได้จัดทำขึ้นโดยมีวัตถุประสงค์ที่จะศึกษาถึงลักษณะของโครงสร้าง ประเภทและวิธีการในการให้บริการตลอดจนการให้สินเชื่อบริการของธนาคารพาณิชย์ในประเทศไทย อังกฤษ และสหรัฐอเมริกา เพื่อแสดงให้เห็นถึงลักษณะที่คล้ายคลึงกันหรือแตกต่างกัน ทำ การวิเคราะห์สาเหตุของความคล้ายคลึงหรือความแตกต่างนั้น เสนอแนะให้เห็นถึงวิธีการ ที่ทันสมัยและแนวทางที่จะนำมาใช้ในการปรับปรุงการดำเนินงานของธนาคารพาณิชย์ในประ- เทศไทย

ผลของการวิเคราะห์เปรียบเทียบโครงสร้างและระบบการดำเนินงานของธนาคาร พณิชย์ในประเทศไทย อังกฤษ และสหรัฐอเมริกา ปรากฏให้เห็นเด่นชัดว่าโครงสร้าง

ของธนาคารพาณิชย์ในประเทศไทยนั้นจะมีลักษณะที่คล้ายคลึงกับโครงสร้างธนาคารพาณิชย์
ของประเทศอังกฤษและแตกต่างจากโครงสร้างธนาคารพาณิชย์ของประเทศสหรัฐอเมริกา
ส่วนในเรื่องระบบการดำเนินงานนั้น ธนาคารพาณิชย์ในประเทศไทยมีระบบการดำเนินงาน
ที่คล้ายคลึงกับระบบการดำเนินงานของทั้งประเทศอังกฤษและสหรัฐอเมริกา แต่มีแนวโน้มที่
จะนำระบบการดำเนินงานของธนาคารพาณิชย์ในประเทศสหรัฐอเมริกามาใช้เป็นแนวทางใน
การปฏิบัติมากขึ้นเนื่องจากประเทศสหรัฐอเมริกามีระบบการดำเนินงานทางด้านการเงินที่ทันสมัย
ก้าวหน้าและมีอิทธิพลทางด้านเศรษฐกิจการค้าต่อประเทศไทยมากกว่าประเทศอังกฤษ

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

Thesis Title : A Comparative Analysis of The Structure and Operational System of Commercial Bank in Thailand, United Kingdom and The United States of America.
Name : Miss Piyarath Sunanun
Thesis Advisor : Mr. Pakorn Thavisin
Mrs. Visaka Bhumirat
Department : Banking and Finance
Academic Year : 1979

Abstract

Commercial banks are one of the most important financial institutions in Thailand. Modernization and advancement in commercial banking operations have contributed and will continue to contribute towards improvements in service facilities offered to the public, as well as the expansion of the country's economy and finance. However, it is generally accepted that commercial banking operations in Thailand are not comparable to those in some foreign countries. For this reason it would seem logical and appropriate to carry out a study into the systems of operations of modern and technologically advanced commercial banks, with the aim of using the results of the study as guidelines for improving the commercial banking operations in Thailand.

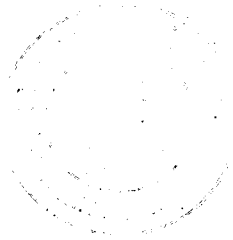
The aim of this thesis is to study certain aspects of commercial banks in Thailand, The United Kingdom and The United States of America, namely, the structure, the types of service offered, the methods of providing those services, as well as the systems of granting credit, in order to determine their similarities and differences, and then to analyse the reasons for such similarities and differences and to propose current up to date methods and guidelines for commercial banks in Thailand to improve their banking operations.

The results of the comparative analysis of the structure and operational system of commercial bank in Thailand, The United Kingdom and The United States of America clearly indicate that the structures of commercial banks in Thailand and in The United Kingdom are similar, but different from those in The United States, and that there are similarities in the systems of operations in all three countries although there is a trend towards increased use of the U.S. systems for the reasons that the U.S. systems are more modern and advanced and that The United States have more economic and commercial influences on Thailand.

ศูนย์วิจัยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

กิติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงได้ก็ด้วยความกรุณาอย่างยิ่งของคุณปณิตรีวิสิน ที่ได้กรุณาใช้เวลาอันมีค่ารับเป็นอาจารย์ที่ปรึกษาในการเขียนวิทยานิพนธ์ฉบับนี้ โดยได้กรุณาให้คำแนะนำ ตรวจสอบ และแก้ไขวิทยานิพนธ์ฉบับนี้จนสำเร็จจุดวางไปกัวยดี

นอกจากนี้ยังได้รับความกรุณาจากท่านอาจารย์ ประยูร จินดาประดิษฐ์ อาจารย์ วิสาชา ภูมิรัตน อาจารย์ ฉันทะ นิโมม และอาจารย์ สุรศักดิ์ พูนชัยนาวาสกุล ที่ได้กรุณาใช้เวลามาให้คำแนะนำและช่วยเหลือกัวยดี นอกจากนี้ผู้ที่กล่าวชานามมาแล้ว ผู้เขียนขอขอบพระคุณผู้ที่มิได้เอ่ยนามอีกหลายท่านที่ได้มีส่วนช่วยในการตรวจสอบข้อความและให้คำแนะนำจนทำให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จจุดวางไปกัวยดี หากคุณความดีและคุณประโยชน์ของวิทยานิพนธ์นี้มีปรากฏ ผู้เขียนขอยกให้เป็นความดีของท่านผู้มีพระคุณเหล่านี้ หากขาดเสียซึ่งความกรุณาของท่านเหล่านี้แล้ววิทยานิพนธ์ฉบับนี้ก็คงจะไม่สามารถสำเร็จลงได้

ปิยรัตน์ ศุระนันท์

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ก
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	ค
กิตติกรรมประกาศ	จ
รายการตารางประกอบ	ฉ
รายการแผนภูมิประกอบ	ช
บทที่	
1 บทนำ	1
วัตถุประสงค์ของการศึกษาค้นคว้าและวิจัย	1
แนวเหตุผลทฤษฎีที่สำคัญหรือสมมติฐาน	2
ขอบเขตของการค้นคว้าวิจัย	2
วิธีการค้นคว้าวิจัย	3
ความสำคัญหรือประโยชน์	3
2 วิชาการและโครงสร้างของธนาคารพาณิชย์	4
ความหมายของคำว่าธนาคารพาณิชย์	4
วิวัฒนาการของธุรกิจการธนาคาร	6
การจัดตั้งธนาคารพาณิชย์	27
หน่วยงานที่ทำหน้าที่ควบคุมธนาคารพาณิชย์	29
การจัดองค์การของธนาคารพาณิชย์	36
3 ระบบการธนาคารพาณิชย์และโครงสร้างการขยายธุรกิจการธนาคารพาณิชย์	41
ระบบธนาคารเดี่ยวและระบบธนาคารสาขา	41
ข้อดีและข้อเสียของระบบธนาคารเดี่ยวและระบบธนาคารสาขา	43
โครงสร้างการขยายธุรกิจของธนาคารพาณิชย์	46

บทที่		หน้า
4	การรับฝากเงินของธนาคารพาณิชย์	61
	เงินฝากที่ต้องจ่ายคืนเมื่อทวงถาม	62
	เงินฝากออมทรัพย์	78
	เงินฝากที่ต้องจ่ายคืนเมื่อสิ้นระยะเวลาอันกำหนดไว้	84
5	การให้บริการทางด้านการโอนเงิน	93
	การโอนเงินโดยใช้ตราสารทางการเงิน	93
	การโอนเงินโดยใช้คำสั่งให้จ่ายเงิน	94
	การโอนเงินทางโทรศัพท์ โทรเลข	95
	การโอนเงินด้วยเครื่องอิเล็กทรอนิกส์	99
6	การให้บริการพิเศษของธนาคารพาณิชย์	108
	การให้เชาตู้รับฝาก	108
	การรับฝากของ	112
	การรับฝากเงินในเวลากลางคืน	113
	การถอนเงินและฝากเงินด้วยเครื่องอัตโนมัติ	114
	บัตรเช็ค	119
	บัตรเครดิต	120
	บริการธนาคารทางไปรษณีย์	123
	บริการตู้รับเงินพิเศษ	124
	การให้บริการนอกสถานที่	125
	บริการด้านการดูแลรักษาผลประโยชน์และการลงทุน	129
	บริการด้านการใช้เครื่องคอมพิวเตอร์	133
	บริการในการให้ข้อมูลและคำปรึกษา	138

บทที่	หน้า
7 การให้สินเชื่อของธนาคารพาณิชย์	140
เงินเบิกเกินบัญชี	140
เงินกู้	147
การซื้อลดตั๋วเงิน	155
สินเชื่อเพื่อการตั้งสินค้าเข้าและการส่งสินค้าออก	167
8 สรุปและข้อเสนอนแนะ	172
บรรณานุกรม	181
ประวัติผู้เขียน	185

 ศูนย์วิทยทรัพยากร
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

รายการตารางประกอบ

ตารางที่		หน้า
1	แสดงรายชื่อธนาคาร The Big Five และ Little Six ของประเทศอังกฤษ	14
2	แสดงรายชื่อธนาคาร The Big Four ของประเทศอังกฤษ จัดลำดับตามปริมาณเงินฝาก ณ วันที่ 31 ธันวาคม 1978	15
3	แสดงรายชื่อธนาคาร The Top Five ของประเทศสหรัฐอเมริกา จัดลำดับตามปริมาณเงินฝาก ณ วันที่ 31 ธันวาคม 1978	18
4	แสดงรายชื่อของธนาคารพาณิชย์ที่เกิดขึ้นในประเทศไทยตั้งแต่ ค.ศ. 1888 - 1941	21
5	แสดงรายชื่อของธนาคารพาณิชย์ที่เกิดขึ้นในประเทศไทยตั้งแต่ ค.ศ. 1941 - 1945	22
6	แสดงรายชื่อธนาคารพาณิชย์และสาขาของธนาคารต่างประเทศที่เกิดขึ้นในประเทศไทยระหว่าง ค.ศ. 1946 - 1955	23
7	แสดงรายชื่อธนาคารพาณิชย์และจำนวนสำนักงานใหญ่และสาขาที่กำลังปฏิบัติการอยู่ในปัจจุบันตั้งแต่ปี ค.ศ. 1888-1978 (พ.ศ. 2431 - 2521)	24
8	แสดงรายชื่อธนาคารพาณิชย์ที่จดทะเบียนในประเทศไทยจัดลำดับตามปริมาณเงินฝาก ณ วันที่ 31 ธันวาคม 1978	26
9	แสดงกฎหมายระเบียบข้อบังคับและประเพณีที่มีผลต่อการดำเนินงานของธนาคารพาณิชย์ในประเทศไทย อังกฤษ และสหรัฐอเมริกา	35
10	แสดงสถิติการใช้เช็คผ่านสำนักหักบัญชีและสถิติเช็คคืนในปี ค.ศ. 1976 - 1978	70

รายการแผนภูมิประกอบ

แผนภูมิที่		หน้า
1	แสดงผังการจัดองค์การของตัวอย่างธนาคารพาณิชย์ในประเทศไทย	38
2	แสดงผังการจัดองค์การของตัวอย่างธนาคารพาณิชย์ในประเทศอังกฤษ	39
3	แสดงผังการจัดองค์การของตัวอย่างธนาคารพาณิชย์ขนาดใหญ่ที่มีสาขา ในประเทศสหรัฐอเมริกา	40
4	แสดงโครงสร้างการขยายงานของตัวอย่างธนาคารพาณิชย์ ในประเทศอังกฤษ	53
5	แสดงโครงสร้างการขยายงานของตัวอย่างธนาคารพาณิชย์ ในประเทศสหรัฐอเมริกา	56
6	แสดงระบบการถือหุ้นในธุรกิจอื่นของตัวอย่างธนาคารพาณิชย์ ในประเทศไทย	60
7	แสดงวิธีการดำเนินงานของการหักบัญชีโดยอัตโนมัติ	100
8	แสดงวิธีการดำเนินงานของ Bank Giro Credit และ Direct Deposit	104